

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til folketingsbeslutning angående statens overtagelse af De danske Sukkerfabrikker [af Fuglsang m. fl.].

Forslaget til folketingsbeslutning findes i tillæg A. sp. 2819, fremsættelsen i tiden sp. 2402).

Sagen sættes til forhandling.

Handelsministeren (Philip): Som medlemmerne af det høje ting vil vide, er den gældende sukkerordning baseret på loven af 29. marts 1950. I henhold til denne lov blev der i 1950 givet koncession for en 10-årig periode til de to bestående sukkerfabrikker. Disse koncessioner udløber med udgangen af april i år. Med henblik herpå har jeg gennem de senere måneder ført forhandlinger til forskellig side om principperne for en sukkerordning efter udløbet af de gældende koncessioner. Under disse overvejelser har jeg haft muligheden for en normalisering af sukkerproduktionens vilkår for øje, således at sukkerproduktionen fremover kunne blive fri næring, bl. a. med den virkning, at staten ikke skulle fastsætte sukkerpris eller roerpris, ligesom produktionen skulle kunne finde sted uden koncession og det bestående importforbud ophæves. Da det ikke er lykkedes at nå frem til en afklaring af de mange problemer, der melder sig i forbindelse med en sådan omlægning af det hidtidige grundlag for dansk sukkerproduktion, har jeg taget skridt til at søge de gældende koncessioner forlænget for et år, således at de principielle overvejelser om det fremtidige grundlag for produktionen vil kunne fortsættes.

Under disse omstændigheder finder jeg ikke anledning til på indeværende tidspunkt at komme nærmere ind på spørgsmålet om, hvordan den fremtidige sukkerordning bør tilrettelægges. Forhandlingerne med de interesserede parter vil blive fortsat i løbet af året. Jeg ønsker dog at tilføje, at jeg i mine hidtidige overvejelser ikke har været inde på tanken om at lade sukkerproduktionen overtage af staten, og at jeg heller ikke regner med, at det vil blive resultatet af de kommende overvejelser.

Ordføreren for forslagsstillerne (Fuglsang): Da der i 1911 første gang blev stillet et forslag her i tinget om at nationalisere sukkerproduktionen, blev det karakteristisk nok af sine modstandere også her i tinget betegnet som socialdemokratiets første, og også interessante, forsøg på at gennemføre den statsdrift, partiet i mange år havde været talsmand for. Jeg vil gerne tilføje, at dengang gik selv modstanderne ind for i hvert tilfælde at lade et udvalg se på sagerne. Jeg ville ikke finde det unaturligt, selv om den højtærede minister i modsætning til, hvad jeg mener, ønsker koncessionen forlænget for et år, om der havde været nedsat et udvalg, eller om regeringen på anden måde havde forberedt, hvad der skulle ske med sukkerproduktionen, når dette år er gået.

Nu er det jo næppe tilfældigt, at det netop var sukkerproduktionen, som første gang kom frem i lyset som nationaliseringsobjekt, og det er vel heller ikke tilfældigt, at man i socialdemokratiets efterkrigsprogram „Fremtidens Danmark“ 33 år senere netop nævnte dette område som et af de så at sige mest naturlige for nationalisering. Det var denne gang vel så meget desto mere naturligt, som sukkerproduktionen, der oprindeligt havde været fri næring, efter krisen og aftalen i 1932 kun har eksisteret i kraft af og stort set i ly af en koncession og af statslig beskyttelse.

At staten og samfundet gennem en årække har gjort en aktiv indsats for at opretholde denne industri, er ikke urimeligt. Det er, for at bruge grundlovens udtryk, „i almenvællets interesse“. Det er jo sådan, at for ca. 25 000 landmænd, for en ikke ringe del boende på Lolland-Falster, som dyrker roer, og hvis bedrift i væsentlig grad er lagt an på denne avl, spiller denne produktion en stor rolle. Det er også sådan beskæftigelsesmæssigt set, at der til selve dyrkningen af roerne, fra de bliver sået, til de er taget op, medgår et antal arbejdstimer svarende til 4 000 årsarbejdere, hvortil kommer, at over 4 000 har beskæftigelse på selve fabrikkerne i den tid, roekampagnen varer. Endvidere er alle landets forbrugere interesseret i sukkerproduktionen. Der bruges årligt 240 000-250 000 t sukker her i landet. Man kan diskutere, om dette store forbrug er godt eller øj, men det store tal